

al MARGE

Butlletí Informatiu del Parc Natural de la Serra d'Irta

Pàgina:

02 Signa

Servei de Vida Silvestre Xarxa Natura 2000 - Equip de Conservació de Flora Terrestre

05 Manteniment i Conservació

Conservació d'hàbitats
Senyalització d'itineraris
Adequació d'àrees recreatives
Manteniment de pistes, camins i sendes

07 Comunicació i Divulgació

La petjada a les teues mans

Activitats de promoció, interpretació i educació ambiental

12 Projectes

"Per una serra més neta"
Seguiment de papallones
Horts llavorers

16 Notícies

Pla de recuperació del *L. perplexum*
"Per una mobilitat sostenible"
Visita de futurs ambientòlegs

19 Patrimoni Natural

Vanessa atalanta:
una papallona viatgera

20 +Informació

Passatemps
i webs d'interés

CENTRE D'INVESTIGACIÓ I EXPERIMENTACIÓ FORESTAL (CIEF)

Servei de Vida Silvestre Xarxa Natura 2000 - Equip de Conservació de Flora Terrestre

El Servei de Vida Silvestre de la Comunitat Valenciana es compon per molts equips. El nostre objectiu és conservar les espècies de flora i fauna de la Comunitat Valenciana, així com els ecosistemes en els quals viuen. En concret el nostre equip s'encarrega de protegir i conservar les Espècies de Flora Amenaçada i el nostre centre de treball és el Centre d'Investigació i Experimentació Forestal a Quart de Poblet.

Al parc natural de Serra d'Irta trobem moltes d'aquestes espècies. Encara que hi ha 2 que estan catalogades com En Perill d'Extinció, és a dir, la categoria més alta d'amenaça. Aquestes plantes són *Limonium perplexum* i *Limonium irtaense*. Sobre elles se centren els nostres esforços i es posa en marxa un mètode de treball que es podria resumir en tres passos. Aquest mètode de treball és el que utilitza el nostre equip per a protegir i conservar altres espècies de flora amenaçada, i entenent aquests passos entenem la labor i objectiu de l'Equip de Conservació de Flora Terrestre del Servei de Vida Silvestre. Aquestes labors estan secundades i cofinançades per la Unió Europea mitjançant els Fons FEADER i Fons NEXT GENERATION.

Banc de germoplasma

Necessitem recol·lectar llavors, que es convertiran en futures plantes que colonitzen i aconseguisquen noves poblacions del medi natural. Però si les agafàrem sempre de les poques poblacions que trobem a Serra d'Irta produiríem perjudicis sobre elles.

Per això necessitem obtenir un Hort llavorer, és a dir, plantes que tindrem en test sota les nostres cures perquè ens donen llavors tots els anys. Aquesta labor és molt important i són els nostres amics de l'IES Alfred Ayza (Peníscola) i IES Serra d'Irta (Alcalà de Xivert) els que duen a terme aquesta labor les espècies amb *Limonium perplexum* i *Limonium irtaense* respectivament. Fan un magnífic treball donant-nos milers de llavors tots els anys.

Hort llavorer IES Serra d'Irta

Hort llavorer IES Alfred Ayza

Aquestes llavors es netegen i són introduïdes en un sequer per a baixar la seua humitat, i posteriorment s'analitzen en el laboratori arxivant totes les dades obtingudes. Finalment, es guarden en grans neveres que anomenem cambres de germoplasma. Les llavors de *Limonium* sp., com la majoria de llavors, a menor contingut d'humitat i menor temperatura serà major el temps que podem guardar-les sense que perden qualitat. Gràcies a aquesta tècnica, en aquesta cambra alberguem durant anys les llavors de centenars d'espècies. Així aconseguim uns dels nostres objectius, conservar la genètica de la flora que pobla les nostres muntanyes i platges.

Producció de flora

Tots els anys produïm milers de plantes que es troba en el Catàleg de Flora Amenaçada de la Comunitat Valenciana. Dins de les quals es troben els *Limonium *sp. endèmics de Serra d'Irta.

Per a això agafem les llavors que tenim guardades i, sense perdre la traçabilitat, comencem el procés de germinació. Depenent de l'espècie es realitza un procés específic per a aconseguir el major èxit possible.

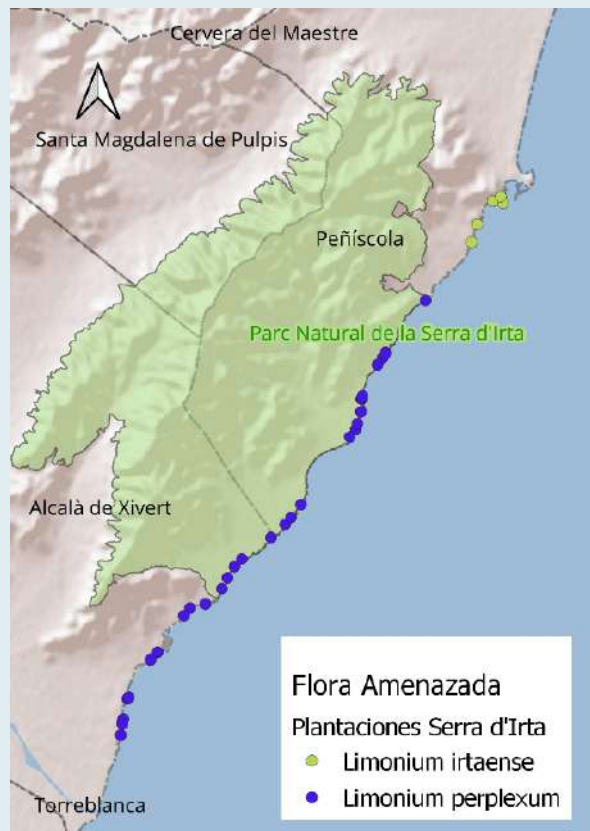
Quan la llavor ha germinat la cultivem en xicotets tests cuidant que cresquen forts i sanes, ja que seran les noves plantes que poblaren la naturalesa per a ajudar a les seues germanes.

Producció de *Limonium perplexum*

Plantació *Limonium perplexum*.

Pla de plantacions de *Limonium perplexum* i *Limonium irtaense* en P.N. Serra d'Irta

Plantació i seguiment

Finalment, hem de buscar nous llocs idonis perquè puguem viure, i després de trobar-los les plantarem. Moltes vegades ens ajuden altres persones o entitats que es preocupen i volen conservar el Medi natural i la Flora Silvestre. I finalment, realitzarem el seguiment per aconseguir que la plantació siga un èxit.

En aquest cas, una vegada més juntament amb els nostres amics de l'IES Alfred Ayza, IES Serra d'Irta i el Parc Natural de Serra d'Irta plantem les que seran les noves poblacions de *Limnoium perplexum* i *Limonium irtaense*, l'ecosistema de les quals cada vegada està més fragmentat per la urbanització massiva de les costes i el turisme no responsable, i les seues poblacions afectades pels temporals marins cada vegada més freqüents a causa del canvi climàtic.

Per a acomiadar-nos, volem insistir en la importància de les plantes i la biodiversitat que alberguen els nostres espais naturals. I demanar-vos que ens ajudeu en aquesta lluita per la preservació de la flora i la fauna cuidant i respectant el medi natural i les plantes i animals que l'habiten.

Possiblement, la torre de guaita que li dona nom a la Microreserva de Flora Torre de la Badum, ha sigut des de fa segles testimoni de millors èpoques per a l'ensopeguera de Peñíscola. Esperem que en un futur pròxim contemple el seu ressorgiment.

Manteniment i Conservació

CONSERVACIÓ D'HÀBITATS

Alguns dels treballs que realitza la brigada tenen com a objectiu la conservació de la biodiversitat. En estos últims mesos s'han revisat senyals col·locats per a afavorir la nidificació de l'àguila cuabarrada al parc natural. També s'ha realitzat el manteniment de la tanca del perímetre de la duna del Pebret, s'han reposat senyals que prohibeixen trepitjar-la i s'ha col·locat un panell interpretatiu amb informació sobre la important microreserva de flora que alberga.

SENYALITZACIÓ D'ITINERARIS

Durant els últims mesos han sigut nombroses els senyals que s'han reposat, a causa de la deterioració natural que pateixen amb el pas del temps o bé pels danys que se'ls ocasiona intencionadament. També s'han col·locat algunes noves, entre les quals destaca la senyalització de la ruta oficial de parc natural 'Far d'Irta – Cubanita – Font de la Parra'. Amb això es pretén facilitar el seu seguiment i també augmentar la seguretat d'un dels itineraris més freqüentats de la Serra d'Irta.

ADEQUACIÓ D'ÀREES RECREATIVES

Després de l'estiu, i abans que els visitants tornen a recórrer el parc natural durant la tardor, la brigada treballa en el manteniment de les àrees recreatives. Control de la vegetació, reparació de tanques i manteniment de la resta d'equipaments són algunes de les accions que ens permeten gaudir d'estes zones de descans quan ens endinsem al parc natural.

MANTENIMENT DE PISTES, CAMINS I SENDES

Per motius de seguretat, la revisió de la vegetació situada al costat de les pistes i sendes del parc natural resulta fonamental per a poder realitzar la tala o poda d'aquells exemplars que interrompen el pas o que s'han assecat i poden arribar a caure.

Després de les fortes pluges de principis de setembre van ser nombroses les incidències al parc natural. Per a restablir l'accés a diferents pistes forestals i camins, es van retirar diversos arbres caiguts i roques de grans dimensions. També es va haver de refer un mur de pedra seca que s'havia esfondrat i es va treballar en l'arranjament d'alguns trams de pistes.

Dels recorreguts en els quals s'han fet treballs de manteniment destaca la pista que discorre al llarg de la costa, i el tram entre l'àrea recreativa del Mas del Senyor i el camí del barranc de la Malaentrada

Sabies que...?

LA PETJADA A LES TEUES MANS

El nostre pas per la vida, igual que les nostres petjades, deixen rastre en el planeta: la petjada de carboni personal, és a dir, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle (GEI) que generem cadascun de nosaltres i nosaltres en la nostra vida quotidiana. En consumir productes, en usar recursos, en alimentar-nos, en desplaçar-nos, en dormir, o fins i tot en respirar, estem generant diòxid de carboni.

Sense adonar-nos, totes les nostres accions tenen conseqüències en el planeta, per la qual cosa hem de ser conscients de l'impacte ambiental dels nostres actes i intentar reduir la nostra petjada en la mesura que siga possible.

A més, el planeta genera recursos naturals de manera limitada. Molts d'aquests elements els utilitzem directament com a matèria primera o indirectament després del seu processament. El planeta és capaç d'absorbir emissions i deixalles sense que es produïsquen impactes ambientals. El problema sorgeix quan l'ésser humà consumeix més recursos dels que el planeta pot produir cada any i com a conseqüències ens trobem davant:

El canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat, la contaminació, l'esgotament de recursos, etc.

Un escull sota aigües de les Columbretes.
DIEGO K. KERSTING AFP.

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient, llevat que les emissions mundials de gasos d'efecte d'hivernacle caiguen un 7,6% cada any entre 2020 i 2030, el món no aconseguirà l'objectiu de limitar el calfament global a 1,5 °C per damunt dels nivells preindustrials establert en l'Acord de París. Això comportarà que el 75% dels esculls de coral muiren, i si s'aconsegueixen els 2 °C, pràcticament desapareixeran tots els esculls, i els insectes pol·linitzadors, tan importants en la nostra producció d'aliments, es veuran significativament afectats.

A més, és molt probable que perdem de manera massiva hàbitats.

Una persona mitjana del món occidental té una petjada de carboni de 10 tones CO₂ per any, i la mitjana mundial actual és de 5 t CO₂ per any per persona. Per a reduir l'impacte del canvi climàtic, hem de reduir aquesta mitjana a 2 t CO₂ per persona per a l'any 2030.

Has calculat alguna vegada la teua petjada de carboni?

<https://calculadora-carbono.climatehero.org>

Cadascun de nosaltres decidim el nostre habitatge, el tipus d'energia que utilitzem, com ens desplaçem, la qual cosa mengem, com vestim, els llocs que visitem o la nostra manera de viatjar. Conèixer la nostra petjada de carboni ajuda a limitar el nostre consum en el medi ambient.

COM PODEM DISMINUIR LA NOSTRA PETJADA?

A CASA

- Baixa la calefacció un o dos graus.
- Evita deixar l'aixeta oberta a l'hora de fregar, dutxar-te, llavar-te les dents...
- Desendolla aparells electrònics i apaga les llums si no s'estan usant.
- Usa energies renovables i productes eficients (etiqueta A) o de baix consum.
- Redueix, reutilitza i recicla.

ALIMENTACIÓ

- Evita el desaprofitament d'aliments i compra només el que necessites, a poder ser, productes ecològics i sostenibles.
- Consumeix productes locals i de temporada.
- Limita el consum de productes animals i consumeix peix de pesca sostenible.
- Compra productes a granel, evita productes envasats, usa els teus propis envasos i bosses reutilitzables.

EN DESPLAÇAR-TE

- Camina o usa la bici sempre que pugues.
- Si és necessari agafar el cotxe, condueix de manera eficient i intenta planificar els teus trajectes i compartir els teus desplaçaments.
- A l'hora de viatjar, procura usar el transport públic, tren, compartir cotxe i evita viatges amb avió o vaixell.

CONSUM

- Regala, intercanvia o ven el que ja no uses i compra només el necessari.
- Opta per productes de segona mà.
- Visita llocs amb productes i serveis respectuosos amb el medi ambient (comerços, hotels, restaurants...).
- Compra productes fabricats de manera responsable (reciclatos, etiqueta ecològica...) i de comerç just.

Aquests xicotets canvis puguen ajudar a disminuir la nostra petjada de carboni per a ajudar al planeta i construir un futur més net. Les decisions que prengues sobre aquest tema per a disminuir la teua petjada són a les teues mans.

Comunicació i Divulgació

Activitats de promoció, interpretació i educació ambiental

LA CADIRA CRAN VISITA EL PARC NATURAL DE LA SERRA D'IRTA.

Durant el mes de novembre la cadira CRAN (cadira de rodes adaptada per a la naturalesa) ha pogut donar la possibilitat de participar en alguna activitat del parc a tres xiquets/es d'alguns dels municipis de l'entorn del parc natural.

El diumenge 19 de novembre es va oferir des del parc natural una gimcana per a públic familiar en el qual al llarg de l'itinerari per la costa, grans i xicotets van poder superar diferents proves relacionades amb els valors naturals que són al parc natural. Gràcies a la cadira CRAN dos xiquets/es amb els seus familiars van poder viure en persona aquesta experiència en la naturalesa.

També el dimecres 29 de novembre, van poder participar en el programa d'activitats d'Educació Ambiental els escolars de 6é de primària del col·legi públic Jaime Sanz de Peníscola, on una de les seues alumnes necessitava la cadira CRAN per a desenvolupar l'activitat "El medi marí".

Aquestes activitats amb la cadira CRAN es poden dur a terme gràcies a la coordinació realitzada pel personal de parcs de VAERSA, encarregat de la gestió de la cadira, per a la seua disponibilitat en la realització d'alguna activitat en els espais protegits de la Comunitat Valenciana. I també, gràcies a la participació de la Brigada del parc, que quan són activitats entre setmana amb grups escolars, ajuda en la conducció de la cadira per l'itinerari en el qual es realitza l'activitat en qüestió.

Comunicació i Divulgació

UN VIATGE D'ANADA I TORNADA

El dissabte 28 d'octubre, amb motiu del Dia Mundial dels Ocells migradors i en col·laboració amb **APNAL- Ecologistes en Acció de Vinaròs**, vam tindre l'oportunitat d'observar i identificar diferents aus de l'entorn natural de la desembocadura del riu Sant Miquel. La sort ens va somriure i vam poder veure en acció a alguna baldriga, paràsit, mascarell, capó, blauet, etc. Un matí esplèndid amb els "mestres" d'APNAL.

FIRA DE LA TOMATA DE PENJAR

Durant el cap de setmana del 14 i 15 d'octubre es va celebrar la novena edició de la **Fira de la tomata de penjar d'Alcalà de Xivert**. El nostre lloc informatiu en aquesta fira brinda l'oportunitat als seus visitants de conèixer el nostre parc natural, així com els productes que compten amb el distintiu de qualitat de la **Marca Parcs Naturals**. Un d'ells és protagonista de la fira: la *tomata de penjar*.

OCELL BUSCA CASA

El dissabte 25 de novembre, amb la col·laboració d'**APNAL- Ecologistes en Acció de Vinaròs**, caminàrem fins al castell de Xivert per a realitzar un taller de construcció de caixes niu. Allí, majors i xicotets van poder conèixer als que serien els futurs habitants de les seues cases, per a després, una vegada construïdes, col·locar-les en la zona de bosc dels voltants del mateix castell.

Comunicació i Divulgació

PUGEM A TORRE EBRÍ

Amb un itinerari interpretatiu des de l'ermita de Santa Llúcia fins a la Torre Ebrí el divendres 8 de desembre vam voler celebrar des del parc natural el **Dia Internacional de les Muntanyes**. Es tracta d'una iniciativa per a fer valdre la importància dels ecosistemes de muntanya i la urgència de buscar solucions que ajuden a posar fre a la seua degradació.

El gran valor de les muntanyes es deu al fet que són el gran depòsit d'aigua dolça del món, alberguen un gran nombre d'espècies d'animals i plantes, i són el mitjà de vida de molts pobles que les habiten.

ELS ESCOLARS AL PARC

Comença un nou curs escolar i els dimecres al parc natural són el dia de la setmana en el qual dels diferents centres, d'educació primària en la seua majoria, venen a participar en alguna de les activitats d'Educació Ambiental que s'ofereixen.

En aquest primer trimestre del curs han gaudit caminant i aprenent amb l'equip d'educadors ambientals per la serra d'Irta escolars del CEIP Jaime Sanz de Peníscola de 2n, 4t i 6é de primària. De 3r i 4t de primària han sigut els escolars del CEIP Sant Sebastià de Vinaròs. I Finalment els escolars del CEIP Carles Salvador de Castelló de 3r de primària.

Agraïm des del parc natural la implicació del professorat durant la visita amb els seus alumnes.

Projectes

GESTIÓ DE RESIDUS

"PER UNA SERRA MÉS NETA ..."

Amb aquest projecte per a la gestió dels residus al parc natural que va començar l'any 2016, s'ha fet realitat que els residus no s'acumulen dins del parc sinó que es depositen en el contenidor corresponent després de la vista a l'espai protegit. I tot això gràcies a la col·laboració i implicació dels visitants i usuaris de la serra d'Irta.

Des del parc continuem treballant en la visibilització del projecte i els resultats d'aquest. Tal és el cas durant aquest passat mes d'octubre, en el qual es van realitzar dues diferents accions a aquest efecte.

ACTIVITAT DE SENSIBILITZACIÓ ELS RESIDUS EN LA NATURALES.

Gràcies a la col·laboració de l'**Ajuntament d'Alcalà de Xivert- Alcossebre**, a Bionord i amb la participació dels alumnes de l'**IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert**, es va realitzar el passat 26 d'octubre una activitat de recollida de residus per algunes de les platges del parc natural.

Prèviament, se'ls va fer una xarrada en el mateix institut a tots els alumnes participants, que enguany també va comptar amb alumnes belgues del Projecte europeu Erasmus "HesuLife"

Projectes

I JORNADA RESIDUS I EDUCACIÓ AMBIENTAL

El passat 28 de setembre ens van convidar a participar des del **CEACV** (Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana) en les **Jornades de Residus i Educació Ambiental** per a formar part, al costat d'altres entitats, en una taula de diàleg per a exposar les experiències i projectes que duem a terme en l'àmbit de la problemàtica dels residus en la naturalesa. Des del parc natural, vam aportar el nostre granet d'arena parlant de la nostra experiència amb el projecte per a la gestió dels residus al parc "Per una serra més neta".

SEGUIMENT DE PAPALLONES

En 2023 hem continuat amb el seguiment de les papallones diürnes del parc natural en col·laboració amb la xarxa de seguiment **BMS (Butterfly Monitoring Scheme)**.

En esta última temporada hem comptabilitzat 14 espècies diferents, destacant la identificació per primera vegada des que es fa el seguiment de la papallona arlequí (*Zerynthia rumina*) i de la nimfa mediterrània (*Limenitis reducta*)

Des que vam començar el projecte en 2020, al parc natural s'han identificat 29 espècies diferents de papallones diürnes.

A més, durant este any ha sigut freqüent veure a la papallona de la calavera (*Acherontia atropos*). Es tracta d'una espècie nocturna que pot arribar a mesurar 12 cm, que emet un fort brunzit en sentir-se amenaçada i que té en el dors del tòrax un dibuix similar al d'una calavera.

Acherontia atropos
BRIGADA PARQUE NATURAL

Projectes

HORTS LLAVORERS

"DIARI D'UNA LLAVOR"

Escrit per: Alumnat PEC curs 23/24

Tutora: Elena Raimínguez Valero

IES Serra de Irta (Alcalà de Xivert)

A l'institut Serra D'Irta, la classe de 2º ESO D-PAC, tenim un hort llavorer on tenim plantada una espècie en perill d'extinció que li diuen *Limonium irtaense*.

El primer que hem fet aquest curs és deixar assecar les llavors. Mentrestant hem anat arranca'n les males herbes de l'hort per a què no afecte a les nostres plantes, ja que a la microreserva no tenen tanta mala herba al voltant. Una vegada les tiges estaven preparades per a la seua recol·lecció, les vam arreplegar. Després va aplegar un procés molt exhaustiu on suament anàrem llevant les llavors de les tiges per a més tard donar-les quan vinga el CIEF i el PN Serra d'Irta. Quan van vindre ens van felicitar per diferents motius. Per un costat tenim a l'hort exemplar que han agafat una mesura espectacular, això vol dir que estan molt bé al nostre hort. I, per altre costat, aquest any ha sigut el curs que més llavors hem replegat i és per això que han decidit deixar-nos unes quantes llavors per a poder fer per primera vegada els nostres propis plançons per anar repoblant l'hort. Hem de tindre en compte que perquè siga efectiu hem de conservar una mitja de 50/60 plantes.

En la visita que ens van fer CIEF i PN Serra d'Irta vam aprendre molt, ens van ensenyar també a cultivar els nous plançons per a repoblar l'hort. Per poder plantar els plançons de *Limonium irtaense* hem de menejar la terra on volem ficar-los, després hem de fer un forat per a cada un però ha de ser d'uns centímetres major que la mesura del plançó perquè cobrisca tota la terra i que les arrels puguen agarrar bé. D'altra banda, estem replegant fulles caigudes dels arbres que hi ha al pati per posar-les per damunt de l'hort llavorer per a quan arribe l'hivern no es congelen ni es moren.

Us anirem informant més com està funcionant tot en la pròxima edició.

Projectes

HORTS LLAVORERS

"LLIMORAT"

Escrit per: Alumnat 3ER ESO PDC curs 23/24

Tutor: Joan Oms Galán

IES Alfred Ayza (Peníscola)

L'IES Alfred Ayza de Peníscola continua participant en el projecte de conservació del *Limonium perplexum* que es va iniciar el curs passat. En aquesta ocasió, són els alumnes del grup de 3r d'ESO PDC els encarregats de participar-hi. A continuació ens expliquen la seua experiència:

El fi d'aquest projecte és la conservació d'aquesta planta que només es troba ubicada al parc natural de la serra d'Irta.

En les primeres etapes del treball vam anar a l'hort a observar si les plantes del curs passat estaven en bones condicions i, al observar-les, vam veure que algunes ja estaven mortes. Així que vam decidir treure-les, junt amb les males herbes, i deixar el nostre hort en bones condicions. Després vam rebre la visita del CIEF i l'equip tècnic del parc natural, que van vindre a recollir les llavors obtingudes de les plantes del curs anterior i ens van portar nous plançons de *Limonium* per a plantar. Ens van explicar moltes coses sobre la planta i sobre com plantar-la.

Per al procés de plantació, vam analitzar l'espai que teníem disponible i vam fer uns 90 forats on vam plantar els nous plançons. Amb l'ajuda de la professora de tecnologia vam fer uns cartells per a localitzar fàcilment les plantes i no xafar-les, ja que al principi són molt menudes. Setmanalment, anirem revisant i regant les plantes per a, quan siga el moment, recollir les llavors i entregar-les al CIEF. D'aquesta manera ajudem en el procés de repoblació per evitar la seua extinció.

A banda de l'hort llavorer al nostre centre, també vam fer una visita a la microreserva del *Limonium* de la Torre Badum que hi ha en la serra d'Irta. Allà vam plantar algunes plantes més junt amb l'equip tècnic del parc i vam poder observar les plantes en el seu hàbitat natural.

Notícies

***Limonium perplexum* ACONSEGUEIX ELS OBJECTIUS DEL PLA DE RECUPERACIÓ PER SISÉ ANY CONSECUTIU**

L'ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*) en una planta que habita a les terrasses rocoses litorals molt pròximes a la mar sotmeses a la seua influència salina. Es tracta d'un endemisme exclusiu valencià que quan va ser descrit científicament tenia una única població original en la Serra d'Irta, en el terme municipal de Peníscola.

L'espècie va ser inclosa en la categoria d'"En perill d'extinció" tant a escala autonòmica com nacional, i des de 2015 compta amb un Pla de Recuperació per part de la Generalitat Valenciana.

La bona evolució de les poblacions de *Limonium perplexum* i el compliment dels objectius marcats en el Pla de Recuperació fan que estiga en disposició de rebaixar el seu estat d'amenaça d'"En perill d'extinció" a 'Vulnerable'.

L'informe complet sobre el compliment dels objectius es pot llegir punxant [ací](#).

AVALUACIÓ DE LA CAMPANYA 2023 DE REGULACIÓ DE L'ACCÉS A VEHICLES A MOTOR.

Ja es pot consultar l'informe en el qual es fa una anàlisi detallada de la regulació d'accés a vehicles de motor al parc natural durant els mesos de juliol, agost i setembre de 2023.

Punxar [ací](#) per a accedir al document.

VISITA DE FUTURS AMBIENTÒLEGS

Enguany, el mes de novembre, vam tornar a rebre la visita dels alumnes del grau de Ciències Ambientals de la Universitat de València. Durant l'eixida de camp de l'assignatura d'Hidrologia Marina i Continental vam recórrer la costa del parc natural des de cala Volant fins al Pebret. Al llarg del matí vam poder parlar dels aspectes més destacats del parc natural i de la reserva marina, així com d'alguns dels projectes més representatius que s'estan duent a terme en ells.

REVISIÓ DE COL·LECTORS DE NACRA

Durant el mes de novembre hem realitzat la retirada i revisió de col·lectors de nacra en el marc dels projectes Xarxa panmediterrànea de col·lectors de nacra i Life Pinnarca. L'objectiu és conèixer la dispersió larvària de l'espècie *Pinna nobilis*, actualment catalogada en perill crític per la UICN, des de poblacions supervivents, .

Enguany en els col·lectors instal·lats en l'entorn marí d'Irta no s'han detectat juvenils de nacra i ha sigut en l'estació de seguiment del Cap de Sant Antoni on hem trobat un total de 4 juvenils d'esta espècie.

Per a realitzar el treball de revisió del contingut de fauna associada als col·lectors comptem amb la col·laboració del Centre d'Activitats Subaquàtiques Barracuda, que ens facilita les seues instal·lacions. De la mateixa manera, els companys d' À Punt ens van acompanyar durant la jornada per a ajudar-nos en la difusió d'estes activitats i a divulgar la importància de contribuir a la conservació d'espècies autòctones i emblemàtiques com és la nacra.

EL CORB MARÍ EMPLOMALLAT S'ALIMENTA I DESCANSA A IRTA

El corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*), és una espècie catalogada com "Vulnerable" en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades i es troba entre les espècies emmarcades en el Pla d'Acció per a la Conservació d'Aus Marines de la Comunitat Valenciana.

És per això que en Irtà, igual que en altres espais protegits, es realitza el seguiment periòdic de la presència d'esta espècie, sobretot, en els últims mesos de l'any, que és quan s'inicia la seua època reproductora. Encara que és un enclavament potencialment apropiat per a la seua reproducció, en concret els penya-segats de Torre Badum, fins ara no s'ha constatat que funcione com a colònia de cria. No obstant això, és una zona que funciona com adormidor i àrea d'alimentació.

Durant els censos realitzats de dia se solen observar entre 20-30 exemplars baix el penya-segat i és durant els censos realitzats a poqueta nit, quan s'han arribat a observar prop de 100 exemplars en esta zona.

Anteriorment, en el projecte Desmares, es van marcar alguns exemplars amb transmissors GPS en la zona d'Orpesa i es va observar que estos, freqüentaven també la zona d'Irtà durant el seu descans i alimentació. A més, es va poder comprovar la connexió entre les nostres costes i les illes Balears, ja que un d'estos exemplars va emetre senyal des de Formentera al final del període de seguiment.

Una altra dada curiosa, és que durant els censos realitzats, es va poder llegir una anella col·locada en la pota d'un exemplar reproductor adult, que provenia d'una colònia reproductora de l'Illa de l'aire, a Menorca.

És important mantindre espais costaners protegits i lliures de molèsties ja que espècies com el corb marí emplomallat, les aprofiten per al seu descans i alimentació.

Vanessa atalanta: UNA PAPALLONA VIATGERA

L'Atalanta és una papallona diürna fàcil de reconèixer a causa de les seues quasi 7 cm d'envergadura, el disseny de les ales i la seua marcada coloració.

És habitual veure-la en qualsevol hàbitat, des del nivell de la mar a l'alta muntanya. També és freqüent en jardins, horts, solars... De fet, l'aliment favorit de les larves és l'ortiga, una planta que sol acompanyar a l'activitat humana.

Urtica urens
SIMÓN FOS

Es tracta d'una espècie migradora. A la tardor les poblacions d'Europa central i del nord arriben a la zona mediterrània a la recerca de temperatures més suaus i aliment. Per a això aprofiten els vents i volen a uns 2 km d'altura. En unes cinc setmanes són capaces de recórrer al voltant de 3.000 km. Una vegada ací es reproduïxen, i els adults que sorgeixen durant la següent primavera comencen una nova migració en direcció al nord.

És una papallona comuna, encara que la quantitat d'individus varia d'un any a un altre en funció de la quantitat de migrants que s'unisquen a les poblacions locals.

En la nostra zona pot veure's durant tot l'any, ja que en els dies càlids i assolellats de l'hivern els adults poden eixir de la seua letargia.

Així que a partir d'ara atentes i atents, perquè en qualsevol moment pot creuar-se en el vostre camí una *Vanessa atalanta*.

Font: MONTAGUD, S. & GARCÍA-ALAMÁ, J.A. 2010. Mariposas diurnas de la Comunitat Valenciana (Papilionoidea & Hesperioidea). Colección Biodiversidad, 17. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, Generalitat Valenciana. Valencia. 472 pàgines

Passatemps

PASAPALABRA DE FAUNA QUE PODEM TROBAR A LA SERRA D'IRTA

Amb la C: Au marina de color negre que es posa en trams rocosos i penya-segats inaccessibles, capaç de volar i bussejar a grans profunditats per a atrapar a les seues preses podent submergir-se més de 40 metres entre 20 i 45 segons.

Amb la E: Mamífer de xicoteta grandària, rosegador de color marró vermellós, amb cua llarga i espessa que s'alimenta de fruita seca i llavors, mostrant predilecció pels pinyons, avellanes i anous.

Amb la G: Au endèmica del mediterrani, de grandària mitjana, amb bandes fosques en les terminacions de les ales, amb potes grises i bec roig. Especialista en la captura de xicotets peixos com la sardina o l'aladroc i capaç d'explotar de manera eficient tant els descartes pesquers com diferents preses d'origen terrestre.

Amb la M: Ocell mitjà i cua llarga, estès i habitual amb cant aflautat i melòdic. Posseeix tons uniformes foscos, negres en mascles i marrons en femelles. Ocupa tota classe de cobertes d'arbres i arbustos. Exhibix vol àgil i directe. Posat en el sòl, camina a salts i quan es para mostra una posa alçada.

Amb la P: Porc salvatge de tonalitats marrons i negres, que es caracteritza per posseir un cap i tronc grans en comparació amb les seues potes curtes i primes. Amb olfacte extraordinàriament agut arribant a utilitzar el seu musell com una excavadora quan busca aliment.

Amb la R: Mamífer cànid de menys d'un metre de longitud, inclosa la cua, de musell allargat i orelles empinades, pelatge de color marró vermellós i molt espès, especialment en la cua, de punta blanca. És de costums crepusculars i nocturns; caça amb gran astúcia tota classe d'animals.

Amb la T: Mustèlid de gran grandària, amb cap xicotet, coll ample i curt, cos allargat, cua i extremitats curtes i ungles llargues i resistents. El cap és de color blanc amb dues bandes negres que cobreixen els ulls, el cos és de color gris en la part dorsal i més fosc en la ventral.

TEIXÓ RABOSA MERLA PORC SENGAR GAVINA ESQUIROL CORB MARI

SOLUCIONS

+ Informació

+INFO de interés

Mesures per adaptar els cultius i els boscos al canvi climàtic, el projecte ECOFARMERS

En un planeta sense mosques ni colibrís, el xocolate tornaria a ser un luxe.

Relació de experiències de Ciència ciutadana

Col·laboracions

Recordeu que podeu fer-nos arribar les vostres col·laboracions, fotos, poesies, relats, etc. que heu creat a través del correu electrònic del parc: serra_irta@gva.es.

Esperem les vostres aportacions!

Recomanem la subscripció al llistat de distribució de les notícies de la nostra web. És la manera més ràpida d'informar-se de les activitats del Parc Natural per mitjà d'un correu automàtic en el moment de la publicació de cadascuna de les notícies.

[Subscriu-te ací](#)

Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Serra d'Irta
CV 141 Km 1,5
12598 Peníscola (Castelló)

Telèfons: 679196398 / 964336791
Correu electrònic : serra_irta@gva.es
<https://parquesnaturales.gva.es/irta>

Redacció Equip tècnic del PN

